

FØROYA SOSIAL DEMOKRATUR

kemur út eina ferð um vikuna og kostar
kr. 2.00 + porto um fjórðingsárid.

Bráðf. blástjóri: MARTIN JOENSEN

Prent: A. ØSTER'S

HEIMATÍÐINDI

Føstugudstænasta

mikukvöldid kl. 8 í Havnar kirkju.

K.F.U.M.

Sunnukvöldid kl. 8 1/2 heimligt samver.
Hóskvöldid kl. 6 hevur Yngstadeildin
møti og sama kvöldid kl. 8 er møti fyri
Ungmannadeildina.

Deður.

Kendur Tvøroyrarmáður, Hans Hansen,
slektadur úr Dali doydi fyri stuttum.
Tað var kreftsjúka, ið tok lívið av hon-
um. Hann var bæði í Havn og á Fin-
sens í Keypmannahavn at søkja sær
heilsubót, men einki batti. Hans Hansen
var fastur máður í A. T. síðan henda
forrættning varð stovnad. Hann var altíð
fúsar og beinasamur at heita á, og tíð-
indafurur at hitta. Tað man vera mang-
ur, ið kennir tað sum eitt stórt sakni ikki
at siggja henda mann longur ganga
ímillum.

Fámningar

eru farnir nidur eftir skonnart, sum teir
hava keypt, og sum útgjerd er til fiski-
veidu. Ein partur av selupeninginum
skal verða avdrigin.

„Rankin“

er farin á saltfiskeveidu.

„Stella Argus“

kom á Havnina hósdaginn á veg til
Fleetwood. Hann hevdi 1800 kitt inni.
Teir lótu illa at fiskiskapinum við
Noreg nú.

„Heine Havreki“

á veg til marknaðin við 1400 kittum.
Hann fór inn í Noreg at taka kol.

Fleiri trólarar

eru á veg til marknaðin av Senjabank-
unum við hálvari last og meir.

„Varðberg“

er farin á ísfiskeveidu undir Íslandi.

„Høddaberg“

trólarin hjá Porkerningum, er farin til
Íslands á saltfiskeveidu. Skipari er Jacob
Vang. Tvøroyri. Hann skuldi seta inn í
Íslandi við teirri íslensku manningini.

„Ternan“, fyrrv. »Spógvin«,

fór av Havnini til Bergen í gjárkv. kl. 8.

„Nellie“

var áti í triggjar dagar og fekk 300 cent.

Snoresskipini

á Suðurlandinum siga frá góðum fiski-
skapi nú.

„Høgifossur“

Sandavágstrólar, seldi í Fleetwood. 1800
kitt fyri 4895 £.

Kul der kan stilles til Raadighed.
Under Hensyn til at Danmark er
Medlem af den internationale Kul-
organisation ECA og kun kan købe
Kul i Henhold til Allocationer ge-
nem ECA, hvilke Allocationer højest
gives for 3 Maanedes ad Gangen,
bemærkes at man ved Sagens Af-
gørelse har taget de nuværende Alloca-
tioner i Betragtning, og at man saar-
fremt Allocationerne i kommende Peri-
oder maatte blive reduceret maa for-
beholde sig en Reduktion i Tilførsler-
ne til Fæerne. Sluttelig bemærkes,
at man gaar ud fra, at der finder
nærmere Forhandlinger Sted om Be-
tællinger for de leverede Kul samt
Betalningsmaaden, ligesom man gaar
ud fra, at man fra færsk Side selv
træffer Foranstaltninger til frem-
skaffelse af Transportmidler til Kul-
lenes Hjemførelse til Fæerne.

Viðvíkjandi síðsta stykki av
brævnum skal eg í dag hava sam-
ráðing við handilsministerin.

Stjórnarskipannarmálið.

Igjær var stjórnarskipannarmálið
til 2. og 3. viðgerð á Løgtingi.

Fáur hevði væntað, at nevndin,
ið hetta mál hevði havt í hondum,
skuldi kunna semjast um eitt felags-
uppskot, men tað visti hon seg at
vera komin til.

Vit prenta her álitið og upp-
skotið:

NEVNDARALIT

í lögtingsmáli nr. XIII-26/1946:

Stjórnarskipan Føroya.

Málið varð viðgjørt í vanligu
tingsetuni (sí tingtíðindini 1945,
síðu 85) og í eykatingsetuni 1945
(sí tingtíðindi 1945, síðu 149).

Samráðingar fóru fram í Key-
pmannahavn í januar--mars 1946
ímillum sendinevnd frá Løgting-
inum og danska tingingarnevnd,
har limir vóru statsministerin,
uttanríkisministerin, landbrúks-
ministerin og nakrir embættsmenn.
Skjølini frá sendinevnd Føroya
Løgtings í Keypmannahavn og
upprit av munnliga orðaskiftinum
undir samráðingunum eru prentað
í tingtíðindi 1946, sí skjøl nr. 6--7.

Málið kom til viðgerðar í eyka-
tingsetuni apríl 1946, sí lögtings-
tíðindi 1946, skjøl 8.

Úrslitið av hesari tingsetu var
kunngerð nr. 10. 13. juni 1946,
um fólkaatkvæðu viðvíkjandi Føroya
framtidar ríkisráttarstøðu. Fólka-
atkvæðan var 14. september 1946,
og málið kom aftur til viðgerðar
í vanligu tingsetuni 1946. Eftir til-
mæli frá statsministerinum upp-
loysti kongur Løgtingið 24. sep-
tember 1946. Aftaná nýval er málið
aftur komið til viðgerðar í hesari
tingsetu, ið byrjaði 20. november
1946.

Amtið hevur 19. november 1946
sent tinginum soljóðandi bræv:

„I Henhold til telegrafisk Anmod-
ning fra Statsministeren skal jeg
herved paa Regeringens Vegne
indbyde Løgtinget til at sende en
Delegation af Repræsentanter for
Partierne til København til Gen-
optagelse af Forhandlingerne om
Færøernes statsretslige Stilling.“

Skrivstovustjóri Løgtingsins hevur
sent tinginum uppskot til stjórn-
arlóg Føroya sum møguligt ting-
ingargrundarlag fyri flokkarnar.

Nevndarlimirnir fyri fólkaflakkin,
javnaðar- og sjálvstýrisbólkin og
sambandsflakkin hava, atvikavist
30. november, 10. og 13. decem-
ber 1946, vegna sína flokka fram-
lagt hvørt sitt tingingarpuppskot;
hesi eru lögð hjá málinum og
verða at taka upp sum skjál í
tingtíðindi.

L. Zachariassen víðmerkir sjálv-
stýrisflokksins vegna, at flokkurin
ikki hevur lut í § 5 í uppskoti
javnaðar- og sjálvstýrisbólksins.

Nevndin hevur gjølla viðgjørt
málið.

Ein minniluti (Martin Holm,
Rikard Long og Th. Petersen)
úttalar okkara flokks vegna við-
víkjandi viðgerðini av stjórnar-
skipannarmálinum frá eykatingsetuni

í apríl 1946 til hetta tingið kom
saman, at hann má halda fast um,
at fólkaatkvæðan 14. september
1946 avgerandi hevur fastlagt
grundarlagið undir statsráttarstøðu
Føroya, og at hann hevur óbroytta
støðu til Løgtingsins upploysan
24. september 1946.

Ein minniluti (Kr. Djurhuus og
Joh. M. Fr. Poulsen) úttalar:

Føroyar eru ein ríkispartur av
Kongadøminum Danmark, sum
fær útvíðkað heimastýri út frá tí
veruleika, at Føroyar landsliga,
seguliga, tjóðskaparliga, mentunar-
liga og vinnuliga í nógvum førum
skilja seg út frá hinum ríkispart-
unum og tí koma at hava eina
serstøðu í ríkinum, hvat lóggávu
og umsitan (administratión) við-
víkir.

Út frá hesum sjónarmiðum
gongur minnilutin við til niðan-
fyri standandi uppskot.

Ein minniluti (P. M. Dam og
L. Zachariassen) úttalar sum okkara
sjónarmið fyri framtíðarstøðuna:

Føroyar er eitt sjálvstýrandi land
í ríkisfelagsskapi við Danmark.
Hvat lóggávu og umsitan (admini-
stratión) víðvíkir hava Føroyar
serstøðu í ríkinum, við tað at tær
landsliga, seguliga, tjóðskaparliga,
mentunarliga og vinnuliga hava síni
serliga viðurskipti.

Nevndin er vörðin samd um at
seta fram til tingið hetta

UPPSKOT:

I. Allir flokkar undirstrika sum
felagsstevnu at fáa eina skipan, ið
mest møguliga útihýsir framtíðar-
ligum trætum Føroyinga og Dana
ímillum.

Sum grúdarlag fyri komandi
samráðingar viðvíkjandi Føroya
ríkisráttarstøðu, verður sett fram
hetta

uppskot til tingingargrundarlag:

A. Lóggávuvaldið.

a. Føroya Løgting hevur ókert
lóggávuvald. Lógirnar verða at
staðfesta av føroyskari stjórn.
Hetta lóggávuvald umfatar tey
øki, har ið Føroyar eru eina
um at gjalda, har ið einki er
at gjalda, men málini serstøk
føroysk, eins og øll skattamál
(beinleiðis og óbeinleiðis skatt).

b. Henda frammanundan ásetta
nýskipan ber í sær skyldu fyri
Føroya Løgting at taka móti um-
sitingini av teinum málum, ið
Danir ynskja skulu verða føroysk,
og rætt at avgera, hvørji mál,
aftrat teimum frammanundan
nevndu, verða at leggja undir
føroyska lóggávu. Tingingar um
hetta mugu fyrst fara fram á
tann hátt, bæði partar eru samdir
um.

c. Sáttmálin fær gildi tann 1.
januar 1948, og innan eitt ásett
áramál frá hesum degi skal verða
lagt fast, hvørjir tættir í sam-
felagsskipanini skulu verða yvir-
tiknir av Føroya Løgtingi og
einsans vera hjá tí.

Annars leggur nýskipanin út frá
tí grundarlagi, sum er í gildi í
dag.

d. Mál, sum semja verður um skulu
verða felags, verða at víðgera
nærri og fastleggja, harundir
staðfestingarhátturin av lógum

felagsmálum viðvíkjandi. Tað
mark verður at seta fyri lóggávu-
valdið í hesum máli, at
eingin lóg Føroyum viðvíkjandi
verður sett í gildi, sum ikki er
samtykt á Føroya Løgtingi.

Ein meiriluti (M. Holm, R.
Long, Th. Petersen og L. Zacha-
riassen):

Henda nýskipan færir víð sær,
at Føroyar, í staðin fyri at hava
umboð á danska ríkisdegi, verða
umboðaðar í Danmark við serligum
av føroyskum landastýri settum
inanni.

Ein minniluti (P. M. Dam,
Kr. Djurhuus og Joh. M. Fr. Poul-
sen):

Umboðingin í Danmark verður
at víðgera og fastleggja undir sam-
ráðingunum.

B. Umboðsvaldið.

Løgtingið setir landsstjórn við
ábyrgd yvirfyri tinginum. Um-
sitingin er lögð undir landsstjórn-
ina. Tingið velur sjálvt stjórnar-
forsetan, ið verður nevndur
løgmaður.

Stjórnaravgerðir verða tiknar
við atkvæðumeiriluta, og í
atkvæðujavna er atkvæða lög-
mannsins avgerandi.

Stjórnin setir tveir tænastu-
menn, sum Løgtingið hevur sam-
tykt løn og virkisøki fyri.

C. Dómsvaldið

Dómsvaldið leggur út frá teirri
núvrandi skipan, soleiðis sum fast-
lagt er í galdandi lógum. Tinging-
ar og avgerðir um hetta verður at
fara fram sambært petti A.

D. Uttanríkisskipanin.

I uttanríkismálum verður felags-
skapur, serliga um ta diplomatisku
umboðanina, og verður hann nærri
at víðgera og fastleggja.

Asannað verður, at Føroyingar
í serligum áhugamálum hava rætt
í útlondum at samráðast beinleiðis.
Hetta, ið umfatar bæði tingingar-
nar sjálvar og sáttmálagærdirnar,
kann Føroya Løgting samtykkja
verður gjørt annaðhvørt við sendi-
nevndum ella fæstum sendimönn-
um til avvarðandi lond. Sendi-
menn Føroya Løgtings verða at
løgmaða.

Hesir sáttmálar verða at leggja
fyri Føroya Løgting til samtyktar
og við ummæli og viðmerkingum
at senda danska uttanríkisráðharr-
anum.

Løgtingið fær rætt til at fáa ein
í føroyskum viðurskiptum serkøn
mann settan í uttanríkisráðið til
har at luttaka í viðgerðini av øl-
lum føroyskum málum og til at
vera tingsins sendimönnum í út-
heiminum til hjálpar, har ið Løg-
tingið heldur tað vera neyðugt.

E. Føroyskt mál.

Føroyskt mál er høvuðsmál. Tó
skal danskt mál verða lært væl og
virðiliga og kann, eins væl og fø-
royskt, verða nýtt í almennum
viðurskiptum.

F. Føroyska flaggið.

Føroyska flaggið verður at nýta
á øllum førum, ið skrásett eru
heimahoyrandi í Føryum. Undan-
takin eru fær, ið danski staturin
eigur.

II a. Tingið velur sendinevnd at
samráðast við danska ríkis-
stýrið um Føroya ríkis-
ráttarstøðu.

b. Semja, sum sendinevndin
ger við danska ríkisstýrið,
verður at leggja fyri Fø-
roya Løgting og seta í verk
við lóg.